

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 10 frt, 1/4 évre 6 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETESEK: 6-hasábos pént sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A csanádi püspök.

Arad, szeptember 6.

A mi püspökünk is időszerűnek találta a vallás és politika chaotikus viharába, melyet azok támasztottak, kiknek legkevésbé lett volna érdekükben, szózatával belevegyülni, midőn konszekrácziójának évfordulója alkalmával papságához hosszabb beszédet intézett.

Távol áll tőlünk kétségbe vonni főpásztorunk teljes szabadságát abbéli elhatározásában, hogy hol és mikor tartson politikai jelentőségű beszédet? de épen azért, mert az ily enuncziáció mégis csak kívül mozog azon a szorosán vett hitéleti körön, mely előtt kalaplevéve szoktunk megállni, legyen nekünk is szabad megvívás püspökünk legújabb exkursiójához néhány megjegyzést fűzni.

Lapunk eddigi magatartása eléggé beigazolta, hogy bármily élesen elítéltük is azon izgatásokat, melyeket a vallás nevében annak felszentelt hajlékai között a szabadelvű reformok ellen itt-ott intéztek, kritikánk élet mégis soha személyek ellen nem fordítottuk, s mindig azon voltunk, hogy az áldatlan politikai harcokba — legalább a mi részünkről — a nagy közönség vallásos érzülete bele ne vonassék.

E magatartásunkban különös támogatásunkra szolgált azon körülmény, hogy a csanádi egyházmegye papsága a sajnálandó kulturharcz izgalmi között elenyésző csekély kivétellel dicséretes és követendő példáját adta az isten hivatott szolgálóihoz és egyben jó hazafiakhoz illő bölcs mérsékletének és tapintatának; és ezen a megye vallásbékéjére nézve oly fontos jelenségnek fő okául a mi fő-

pásztorunknak hazafias érzületét és valóban apostoli hivatottságát tudtuk és vallottuk.

Ezen hitünk és meggyőződésünkben, melyet ma is táplálunk, sajnálkozással regisztráljuk főpapunk legújabb allokuczióját. Hogy a *hallgatás* lett volna most, az adott viszonyok között a legidőszerűbb és helyesebb, azt úgy látszik maga meggyés püspökünk is önkéntelenül érezte, midőn beszédének oly szintelen tenort adott, hogy annak — tendenciája felől barát és ellenség egyaránt kétségben maradt, s a napi sajtóban egész kis efemer irodalom támadt annak vitatása fölött, valjon a jeles főpap békülékeny vagy harcias hurokat akart-e beszédében megpendíteni.

Felesleges volna azok közé sorakoznunk, kik a betűk körül és a sorok között keresik az igazságot, felesleges és méltatlan volna a mi részünkről épen egy olyan egyházfővel szemben, kinek jellege és egész eddigi működése nyitott könyv gyanánt fekszik előttünk és kiről tudjuk, hogy mindenütt rátalálhatunk keze nyomára, ahol a humanizmus érdekében valamit tenni kell vagy lehet, de sehol ott, a hol a haza üdve vagy a válásbéke ellen kovácsolják az áldatlan fegyvereket.

Ertettük és méltányoltuk, hogy a magyar főpapság sorába a csanádi püspök is odaállott és harczolt a *szószó becsületért*, de soha sem tehetjük fel róla, hogy azok közé tartozzék, kik meggyőződés-szerűleg hiszik és hirdetik, hogy a sokfélekezetű magyar polgárságot a katolikus dogmák alapjára fektetett törvények szerint kellessék vagy egyáltalán lehessen kormányozni, hogy épen csak a magyar

parlamentnek ne legyen joga oly törvényt hoznia, melyek minden művelt, sőt tisztán katolikus jogállamban immár be vannak hozva, hogy épen csak Magyarországon ásnák meg sírját a vallásosságának az oly intézmények, a melyek érvényben léte mellett egyebütt mindenhol a legbékésebb hitélet prosperál.

Epen ezért képtelenség volna püspökünk fentérintett beszédében a harcias hangulatot keresni, de nem hagyhatjuk szó nélkül azt, hogy épen a csanádi püspök tartotta időszerűnek a *Magyar Állam* nevezetű forradalmi organum által hangoztatott vádaskodások ellenében, mely organum a katolikus egyház főpásztorát oly botrányos durvasággal támadta és *insultálta*, védekeznie és legutóbbi magatartását kimagyaráznia.

Ne ambicionálja *Desseoffy* püspök az inkvizíció hagyományai körül szervezkedő fanatikus békebonatók konnivenciáját, ő szorult erre legkevésbé, ki megyéje kath. híveinek bizalmát és szeretetét oly mértékben bírja, hogy abból tul bőven merítheti az ösztönt és buzdulást további apostoli működésére és nyerheti erkölcsi jutalmát eddigi áldásos munkájának, melyet a rábizott nyáj őrzése és vezetése körül teljesített.

BELFÖLD.

Oszták lapok Vaszaryról.

A Lajtán tuli klerikális lapok is foglalkoznak azokkal a támadásokkal, melyeket a „Magyar Állam” Vaszary Kolos hercegprímás ellen intézett. A „Vaterland” a „Magyar Állam” álláspontjára helyezkedik, míg ellenben a „Grazer Volksblatt” rosszalja a Vaszaryval szemben követett eljárást és véteknék nézi a papi tekintély

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A visszatért tündér.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

[8] Irta: *Maryas.*

(Vége.)

Most kétszerte oly ellenszenvesnek tűnt föl előtte a civilizáció áldásait nélkülöző falu, a környezet, mely oly idegen volt előtte, s mely a képzelme által teremtett képpel semmi harmoniában nem állt.

S most unalomszülte s jobbára magára disputált indulatában gyűlöletesnek látta Királyt is, ki megteremtette ezt az ellenszenves helyzetet.

Felülkerekedett benne a nő. Az erő elől kitér, de csellet: megejt ez jellemvonása a gyengének, s így a nőnek öröktől fogva.

A cselédség falusias modorban nagy zajjal sürgött a szobában. Király hangosan parancsolt nekik egyet is mást is oláhu. Tisztán beszélt a nép nyelvét. Neje letette uti ruháját. Rosszakaratulag hallgatta s nézte a férfit. S ez ellenszenv hatásának kihasználására erőltette magát. Gondolkozott a megszabadulási tervén, mert hogy nem marad meg itt, azt elhatározottnak tekintette. S Király

minden hangja csak egy-egy fuvás gyanánt hatott az égő tüzre.

Ebédhez ültek. Az egyszerű, disztelen terítékek, ételek melyeket megenni is alig bírt, mind emlékeztették arra, hogy boldogság helyett csak egy gyűlölt helyzetbe jutott.

S aztán egyszer a forró étellel az ügyetlen cseléd leöntötte a kezét. Gizi keservesen sirva fakadt. Az asztalra borult s vonaglott a zokogástól. Király felkelt s hozzá lépett.

— Ne sirjon. Hiszen ha megégette, majd meggyógyítjuk. Gyöngéden szólt, de nem mert hozzányúlni.

— Nem maradok itt. Hiszen ez borzasztó, itt a vadak között, — zo'ogott a nő.

— Nem mehet el, mert én itthon maradok s nem megyek vissza.

— De elmegyek most mindjárt. Ha nem jön, elválnok. Fogasson be.

Különbben sem termett a parancsolásra. Király s a síró nővel szemben éppen elvesztette minden erélyét.

Nem felelt, de kiszólt, hogy a kocsis újra fogjon be.

Mig az a lovakat s önmagát sajnálva káromkodva hajtott a feljáró elé, a férj fiatal nejét meghunyászkodva öltöztette fel. Reáadta a porköpenyt, kiadta az utasításokat a kocsisnak, s aztán maga segítette föl a kis asszonyt

a kocsiba. Akarata ellenében képtelen volt a legkisebb ellentállást is kifejtetni.

Keserű bánat fogta el jó szívet, de a bánat most már megadzette. Píllanatra meggyűlölte azt a nőt, ki elhitette vele, hogy boldoggá teszi s igyekezett szabadulni tőle. S Gizi hirtelen öröm vett erőt, mikor érezte, hogy újra szabad. Könnyű vére nem tudta tűrni egy napig se azt, hogy más hatalmában legyen.

Bucsztak. A megszabadult nő még ajkát is nyujtotta a bucsuosokra. Hiszen nem volt rossz ember, de ha nem az, akit ő szeretethetne.

Elek nem akarta észrevenni

Mint a kirepült madár vigan kacagott az elindult kocsin. Visszafordult férje felé, de az hirtelen bement. A kocsis egész uton nem fognhatta meg mi leli asszonyát, ki minden perczbe felkaczag, dalol s ujjong.

Véletlenül nem kellett sokáig a vonatra várnia.

A kis végállomás perronján lassankint összegyűlt egy pár utas. A közeli hegylánc ormai által képezett szerföltt magasán fekvő völgyben, néhány éve, egy nagy ur kies kis nyaraló helyet alapított, melyet „fürdőnek” csufoltak. A megye szegényebb tisztviselői s kisbirtokosai, kik olcsó szerrel akartak a lapok

ellen. „A legújabb időkben — ugymond az említett gráci ujság — nemcsak Magyarországon, de nálunk is mindenféle válságok vannak. Nem akarjuk az ördögöt falra festeni és meg vagyunk győződve, hogy csak félreértésekről van szó, de tény, hogy ezek többnyire nagyon kínosak.“

Nemcsak a német, hanem a cseh és lengyel nyelven szerkesztett klerikális lapoknak is legnagyobb része határozottan rosszalja a tulzó klerikális pártnak, különösen pedig a „Magyar Allam“-nak Vaszary Kolos hercegprimás ellen tanusított eljárását. A N a r o d n i L i s t y a lap élén vezérezikben foglalokozik a magyarországi klerikális-párt soraiban beállott szakadással és következöleg nyilatkozik:

A pozsonyban tartott katolikus nagygyűlésen a klerikálisok a házassági javaslat elleni küzdelmükben a király segítségét óhajtották megnyerni, bár tudniok kellett, hogy a király e kérdésben is, mint szigoruan alkotmányos uralkodó fog eljárni. Magyarország hercegprimása ezen szándék ellen nyilatkozott és hangsúlyozta, hogy nem lehet a katolikusok érdeke, hogy a küzdelmet a parlamentből a nép rétegeibe átvigyék. A hercegprimás ez álláspontjával mint igaz magyar hazafi járt el és mégis viszályt keltett e nyilatkozata a magyar klerikálisok táborában.

A lap határozottan elítéli a „Magyar Allam“ politikáját, mint a mely nem hazafias.

A kongresszus.

— Negyedik nap. —

A higienia és demografia tudósai tegnap is erősen megszállották a müegyetem termeit, de szép számmal voltak ott a bájós női arczok is, nagy örömkre a müegyetemi gölyuraknak, kik két tuozat közegészségügyi tudósnál is többre becsülnek egy pár reájuk villogó szemet.

A délelött folyamán ismét komoly munka, délután pedig a szórakozások özöne kínálkozott vendégeinknek.

Külön kirándulások voltak a káposztásmegyeri vízműtelephez, Aquincumba s a római fürdőbe, Kőbányára az „első magyar részvény serföződe“, a Dreher-féle és a polgári serföző megtekintésére, programmon volt a nemzeti muzeum összes tárainak megszemlélése, az állatorvosi akadémiának, a „Slöjd“ kézműiskola s a Rottenbiller-utcai iskola s a vakok intézetének látogatása, az izr. hitközség kórházának, az állami rendörség tolonczházának, a budai tanító-képezdének s a juttefonó és szövögyárnak látogatása. Az est folyamán pedig a mérnök- és építész-egylet fogadó estélye, valamint a szakosztály elnö-

kök által adott estélyek gyűjtötték egybe vendégeinket.

Ennyi mulatság között mindenki megtalálta a kedvére való szórakozást.

Az I., II. és III. szakosztály együttes ülésén a kolera elleni védekezésére vonatkozólag tett nemzetközi intézkedéseket beszélték meg. Az ülésen K o r á n y i tanár elnökölt, kinek indítványára megválasztották Leyden tanárt Berlinből tiszteletbeli elnöknek. Az ülésen végig jelen volt Hieronymi Károly belügyminiszter is.

B a c k e r dr. (Párisból) nyitotta meg az előadások sorát, a ki érdekes felolvasást tartott egy csaknem egészen új témáról: „az erjesztési anyagok alkalmazása a mikrobikus betegségek ellen.“ Kimutatja fölolvadásában, mennyi sikert ért el módszerével a tuberkulózis gyógyítása terén, melyet speczialiter gyógykezel.

Utána G r u b e r tanár tartotta meg előadását azon tapasztalatokról, melyeket részben mások a kolera bakteriológiai diagnózisának fölállításánál tettek. Ezekből következteti ő, hogy sem a mesterséges tenyésztő anyagokon észlelhető változatok, sem az állatkísérletek nem elegendők arra, hogy csupán azokon biztosan kimondhassuk a kolera diagnózisát, miként azt Koch iskolája állítja. Fontosságot tulajdonít Pfeiffer fölfedezésének és igen valószínűnek tartja, hogy a Koch-féle bacilluson kívül még más bacillus is van.

Dr. P e r t i k a kolera vibrációról tartott előadásában kiemeli, hogy a halálos esetek közül 60%-ban talált csak kolera-bacillust. Igen nagy részben azoknak, melyeknél kolera-vibriót nem talált, helyette majdnem tisztán talált bac. coli communist. Talált azonban magukat teljesen jól érző katonáknál tiszta kolera-bacillus kulturát. Fotogramokat mutat be, melyekből kitünik, milyen változó a kolera-vibrió. A mult budapesti epidemiára vonatkozólag azt hiszi, hogy csak a víz volt annak oka. — Fölemlíti, hogy Gebhart főorvos megbízásából több hagymalevelet vizsgált meg és annak sajtására nézve azt találta, hogy annak 1:1000 odata erősen öl.

Utána M e t s c h n i k o f f U., a párisi Pasteur-intézet főnöke, mondotta el a kolera-vibrióra vonatkozó fölfedezését és erősen megozafolta Kochnak tanát. Roppant fontos az ő nyilatkozata arról, hogy vizsgálódásai szerint az állatokra is kiterjedhet a kolera-vész.

E l s n e r és D e S y l v a (Portugália) fölszólalásai után a tropikus osztály részéről Gordon, Herbert és Macnamare az indiai kolera nézve tettek előterjesztést. Clemor pedig a kolerának a víz általi terjesztéséről tett érdekes kijelentéseket.

Az V-ik szakosztályban a gyermekek egészségügyét vitatták Epstein

Alajos dr. prágai tanár elnöklete alatt. Először dr. J o h a n e s s e n Aurél értekezett az anyatejről. Dr. H e u b n e r (Berlin) a tehéntejről, mint a csecsemők táplálékáról tartott előadást, melyben különösen figyelmeztet arra, hogy csak tisztán fejt s jól tisztított edényekben tartott tehéntejet szabad a csecsemőknek adni. Dr. B i e d o r t Fülöp tanár (Hagenau) minden városban egy államilag fölállított és ellenörzött intézet fölállítását követeli, melyben csecsemők részére szolgáló tejet termelnének, illetve ellenöriznék a tej minőségét.

A VI-ik szekció, mely az iskolák egészségügyével foglalkozik, ülésében megtekintette a szünidei gyermektelepeknek a technika udvarán összegyűlt fin és leányövendékeit. Hosszabban vitakoztak az álló irásról is.

A VII. és XVII. élelmezési és állategészségügyi szakosztály együttes ülést tartott. Elnök G ä r t n e r A. jénai tanár volt. C s o k o v F. Bécsből a husvizsgálás szervezetről tartott értekezést. F e i n Dávid különféle javaslatokat terjesztett elő, melyekben többek közt a huslítás szigorának enyhítését mondotta szükségesnek. A különböző husok értékesítéséről Cacheux Emil tartott értekezést. S w e b i s c h Vilmos a katonaságnak konzervekkel táplálkozását ismertette. Ivo Tsuboi dr. (Japánból) a japán mérgek halakat ismertette.

A városok egészségügyével foglalkozó VIII-ik szakosztályban több nagy város vízműveiről referáltak. A lakások és épületek egészségügyét tárgyaló IX-X. szakosztály ülésén Aldwinkle (London) előadása a kórházakról s Fellner bécsi építész előadása a színházak tűzbiztonságáról keltett föltűnést.

A XI. szekció a vasuti alkalmazottak munkaidejének meghatározásával, tekintettel a különböző szolgálati ágakra, foglalkozott. Ez a szakosztály befejezven munkálatait, dr. C s a t á r y köszönetet mondott a tagoknak buzgóságukért, dr. Brahm pedig az elnökségnek mondott köszönetet.

A XII. szakosztályban a katonák egészségügyét tárgyalták s a vizszerzés módjait a menet alatt határozták meg, továbbá a hus és kenyér kezelését ismertették.

A XIV-ik — állam orvostani szakosztályban W e y l Theodor (Berlin) kifejti, hogy a nagy városok házi és egyébb hulladéka k a k megsemmisítésére legjobb mód az elégetés. Bemutatja az eozelra szolgáló s Angliában alkalmazásba vett kályhákna k rajzait.

S c h n e i d e r Rikárd (Drezda) is bemutat rajzban egy saját szerkesztett házi és utcai szemét megsemmisítésére való kályhát. Ennek az az előnye, hogy a belé helyezett anyagok (akár szárazak, akár nedvesek), szilárd tömeggé válnak. A kőkemény anyagot aztán az égetés ozelejaira is föl lehet használni.

F e l i x Jules (Brüssel) előadó szerint az eddigi fából és fémből készült koporsók helyett sokkal ozeleszerubbek a müköböl való koporsók, mely ugyanis a fölbomló testnek sem gázait, sem elfolyósodott részeit nem engedi áthatolni.

K r o n f e l d Adolf dr. (Bécs) a hullák elégetését szükségesnek és fontosnak tartja, mivel szerinte a fertözö bajok: tifusz, anthrax stb. csirái a rosszul elhelyezett és kezelt temetőkben fönnmaradnak és az élökre veszélyessé válhatnak. A jó temetők általában ritkák. Így Párisban 650 temető közül csak 45 volt kifogástalan. A hullaegetés tehát egészségi szempontból legkevésbbé veszélyes és legolcsóbb módja az eltakarításnak. Ez ellen szölt M. T o r r e londoni tanár, a ki a jól kezelt és tudományos módon berendezett temetőkben most használt módszert tartja helyesebbnek.

M. B r u l l (Páris) előadást tart a hullaegetésnek Franciaországban való mai állásáról. A hullaegetést fakultative 1887-ben hozták be s 1889-ben végezték az első égetést s azóta 19,000 holttestet égettek el. Az a véleménye, hogy a hullaegetés minden egyébb tetemeltak aritásnál helyesebb.

K r o n f e l d A. és M. Brull a hullaegetés általános behozatalát sürgetik.

A szakosztály ezt a véleményt egyhangulag elfogadta.

fürdői névsorába kerülni, mind odagyűltek. Azok sorából kerültek ki a kis állomás utassai.

Gizi kiért, s első tekintetre meglátott egy elegáns öltözötű fiatal embert, ki a mozgó posta hosszú bajuszu hivatalnokával beszélt. Jól ismerte. A fiatal színházi orvos Szathmáry Kálmán volt, ki nyaranta fürdőorvossá avasirozott.

Pajkos jókedvében hozzá szaladt s nyakába ugrott, mint régi jó pajtásnak.

A perron publikuma erősen csodálkozott.

Gizi röviden mondta el neki a történetét:

— Tudja, ott hagytam a társulatot, mert Somlyai gorombáskodott velem. Akkor megkért az az ártatlan Király. Bolond voltam: hozzá mentem. Ő meg elhozott magával az Isten háta mögé egy kis faluba, egy paraszt viskóba. Biz én ott hagytam. Hát maga hol van?

— Itt fenn, a fürdőben. Jöjjen velem oda, ugy sincs most hova mennie. Majd irok én az atyuskának, s szerződteti újra.

— Jaj, de jó lesz. Tudja, magával legalább beszélni lehet.

S a kisvárosi intelligenciából kikerült utasok megbotránkozva nézték, hogy felszállt az orvos kocsijára, kiről tudták, hogy nőtlen.

S Gizi kiténően mulatott a fürdőn: az

ábrándokat a tündérvárról, az erdő csöndjéről s a csermelyről régen elfeledte.

Király, mikor bevágta maga után a nehéz tögyfa ajtót, odarogyott a levendulaszagu diványra és ott maradt élen szomjan estig. — Este a hogy az öreg tanyás asszony egy „jó est“-ét kívánással behozta a viágót a szobába, Király mintha hosszú, dermesztő álomból ébredt volna, zavarodottan emelte föl könyvtől ázott arczát.

Otthon akart maradni, de csak másnap délig birta ki, akkor kiadta hirtelen a parancsot, hogy fogjanak be és sietett Gizi után.

Nem találta otthon. Jobb is volt, ki tudja, mi történt volna közöttük. Lassankint lecsillapodott, elfásult a lelke, s mikor az ügyvéd felkereste a válópör ügyében, keserűen vágta oda:

— Nem bánom már, ha a világ is reám szakad . . .

Pedig még mindig szerette azt a leányt, talán most, hogy tudta az utolsó szál elszakadását is közöttük, még jobban, még szenvedélyesebben szerette.

De nem mutatta. Magába fojtotta és hagyta a keserves szenvedést rágódni lelkén. Szegény hívő nem tudta megérteni, hogy az ideális szerelem a modern világban nem életképes . . .

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 7. —

Eső. — Hűvös.

A rendőri bejelentő hivatal.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, szeptember 6.

A rendőri bejelentő hivatal intézményét — mely annak idejében oly sok vitára adott alkalmat — a belügyminiszter jóváhagyta, s az a jövő év januárjával tényleg életbe is lép.

Hogy a hivatal az ő működését 1895. év elején akadálytalanul megkezdhesse, a tanács részéről kiküldött bizottság a következőket hozza javaslatba a közgyűlésnek:

1. A rendőri bejelentési kötelezettség szabályrendeletével szolgál az a szabályozási javaslat, melyet Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága a f. évi március hó 14-én tartott közgyűlésében 5517/131. szám alatti határozatával elfogadott s a mely határozat jogerőre emelkedett.

A szabályozási javaslatnak illetve most már szabályrendeletnek szakis 13-ik §-a módosul akként, hogy e szakasz helyett felvéteik, az 1879, XXVIII-ik törvényozikk 19-ik §-sa.

2. Arad város hatósági szervezetéről szóló szabályrendelet 39-ik §-sa után következő új §. felvétele hozatik javaslatba:

A kapitányi hivatalhoz tartozik a rendőri bejelentési in ésmény.

A rendőri bejelentési hivatal személyzete:

egy hadnagy, két segédtsit, két napidijas, egy kézbesítő és egy hivatalszolga.

A rendőri bejelentési hivatal élén a rendőr hadnagy áll, kinek viszonya a főkapitányhoz ugyanaz, mint a többi rendőrhadnagyé.

Ügykör:

A hadnagy vezeti a bejelentési hivatal ügykezelését, ő osztja be a munkát a személyzet közt, ő veszi át a bejelentési hivatalhoz érkezett leveleket, átiratokat és megkereséseket, főleg gondoskodik arról, hogy a szabályrendeletben foglaltak pontosan érvényesíthessenek.

A bejelentési hivatal teljesíti bíróságok és hatóságok megkereséseire személyek puhatolását és nyomozását; nyilvántartja a rovvott előéletűeket, megfigyeli a körözötteket; amennyiben a bejelentett egyének körülményei vagy viselkedése gyanút keltene, köteles a főkapitánytól kinyerendő utasítás alapján az illetőnek előletere nézve, előző tartózkodási vagy illetőségi hatóságától elővezés útján tudomást szerezni; eszközli a kézbesítést.

Kiállít cselédkönyveket, igazolási jegyeket, azokat a hivatalvezetője aláírja, személyekre szóló mindennemű bizonyítványokat, bírósági megkeresésre erkölcsi és vagyoni bizonyítványokat.

Tárgyalja a hivatalhoz utalt különböző s különösen a cselédtartás s a bejelentési hivatal szabályzatába ütköző kihágásokat.

A főkapitány akadályoztatása esetén ezen kihágások felett a rendőrhadnagy is bírászkodhatik.

(Folytatása következik.)

HIREK.

Szeptember 7. Péntek. Róm. kath. naptár: Regina. — Protestáns naptár: Regina. — Izraelita naptár: Schofim. — Görög-keleti naptár (augusztus 26.): Adrián. — A nap két 5 óra 18 perceskor, nyugszik 6 óra 10 perceskor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Beméret: díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgáriskola, földszint.

— A hivatalos lapból. A király széplaki báró Petrichevich-Horváth Kálmán földbirtokosnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— Még egy új főispán. A hivatalos lap tegnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot közli: Magyar belügyminiszterem előterjesztése folytán, Mikó Arpad országgyűlési képviselőt, Udvarhely vármegye főispánjává kineve-

zem, Kelt Ischlben, 1894. évi augusztus hó 14-én. Ferencz József, s. k. Hieronymi Károly, s. k.

— Közigazgatási bizottsági ülések. Arad megye és Aradváros közigazgatási bizottságai ma, pénteken tartják szeptemberhavi rendes üléseiket. A megyénél d. e. 9, a városnál d. u. 4 órakor veszi kezdetét az ülés, melyekre e helyen is felhívjuk a két bizottság tagjainak figyelmét.

— Előleptetés. Mint értesülünk, Bárózy László kir. tanácsos, temesvári kir. pénzügyigazgató budapesti pénzügyigazgatóvá lett előleptetve és utódja Dancser Kornél zombori pénzügyigazgató lesz.

— Arad népesedése. Az elmúlt hét születési és halálozási számarányait az aradvárosi orvosi hivatal a következőkben boosájtotta rendelkezésünkre. Az elmúlt héten Arad város területén született 25 gyermek, és pedig 13 fi, 12 nő; az arány 28.0 pro mille. Meghalt 16 egyén és pedig 7 fi, 9 nő; az arány 17.2 pro mille. Járványos betegségben senki sem halt el.

— Állomás-név változtatás. Az aradi és osanádi egyesült vasutak „Megyesbodza” állomásának elnevezése a tegnapi nappal „Megyesgyháza” elnevezést nyert. Új elnevezését az állomás mellett épült új telepes község nevével nyerte.

— Az új albiró. Heller Mór, az aradi kir. törvényszék volt jeles jegyzője, kit legutóbb borsebesi albirónak nevezett ki az igazságügyminiszter, folyó hó 5-én tette le a Zúbor Gyula törvényszéki bíró elnöklete alatt összegyűlt törvényszéki tanács előtt a hivatalos esküt és tegnap már át is vette hivatalát Borsebesben. Az új albiró hivatalának átvétele után hosszabb szabadságra megy.

— Az egyetemi választások. Az egyetemi kör elnökségére vonatkozó választási mozgalom nagyban folytak Budapesten. A néhány hónappal ezelőtt három jelölt felléptével nagy port vert elnökválasztási mozgalom most új irányt nyert. Moskovitz Iván és Csiky János visszaléptével ismét két párt van: a mult évi elnök Bottlik József és Martos (Mittelmann) Ferencz, kik közül, mint az eddigi választási mozgalom kétes hírei mondják Bottliknak nagyobb pártja van. A Martos-párt, melyhez az arad megyei és aradi egyetemi polgárok összessége tartozik, tegnap délután tartott párt-gyűlést az egyetemen. Az eredmény eddig mindkét félnél igen bizonytalan. A választás 15-én lesz.

— A váltók bélyege. A váltótorgalom könnyítése czéljából a pénzügyminiszter augusztus hó 19-én a törvényhozás utólagos jóváhagyása mellett rendeletet boosájtott ki, mely szerint általánosságban mindazokban az esetekben, melyeknek az eddigi rendelkezésekhez képest a váltó-bélyegilletékek készpénzben való lerovása kötelezőleg van előírva, ez a lerovás ezentulra szabályszerűen felülbélyegzendő bélyegjegyek használatát által is érvényesen teljesíthető. Különösen pedig a következőket rendelte el:

Ha a belföldi váltó kiállítására kinostári úrlap használtatik és a rajta kinyomatott bélyegjegye a szabályszerűen járó bélyegilletéket nem fedezi; vagy ha a váltó magán-úrlapon állittatik ki; a bélyegilleték lerovása iránti kötelezettség olyképp is teljesíthető, hogy a szabályszerűen járó bélyegilletékek megfelelő bélyegjegyek a váltó kiállítására előt az úrlap hátlapjára felragasztatnak és az ezzel megbízott hivatal vagy hivatalos közege által felülbélyegzetnek. A felülbélyegzést nem szabad teljesíteni, ha a váltó a kiállító, elfogadó vagy forgatmányos aláírásával, vagy egyáltalán valamely névaláírással már el van látva. Ugyancsak hivatalos felülbélyegzés mellett róvható le a bélyegilleték abban az esetben is, midőn az eredetileg ala-

csonyabb illetékmérv alá eső váltón szabályszerűen lerótt bélyegilleték a szabályszerű magasabb illetékmérvre kiegészítendő; vagy a szabályszerű bélyegilleték a váltó megolagoszása esetében joglag fizetendő. Ily esetben az illetékkiegészítésnek megfelelő bélyegjegyek az illetéklerovást megállapító körülmény beálltakor, illetve az azt megállapító használat előtt, a váltó hátlapjára felragasztandók s a fentiek értelmében hivatalosan felülbélyegzendők. Tarkintettel továbbá azon felmerült panaszra, hogy az I. fokozat szerinti váltó-bélyegnek a váltó telekkönyvi biztosításánál a II. fokozat szerint történő kiegészítése különös nehézségeket okoz oly esetben, ha a telekkönyvi hatóság székhelyén adóhivatal nincsen, a pénzügyminiszter megengedi, hogy ily bélyeglerovásoknál a hivatalos felülbélyegzést maga a bíróság, illetve telekkönyvi hatóság teljesíthesse, melynél a váltó telekkönyvi biztosítás végett benyújtatik.

— Buttyin tűzveszélyben. Levelezőnk jelentése szerint folyó hó 4-én nagy veszélyben forgott Buttyin. Oriási szélvész dühöngött, mikor a község közepén álló házak egyike, eddig ismeretlen okból kigyulladt. A veszély, eltekintve a nagy vihartól már azért is nagy volt, mert a házak udvarán, egymás tözsomszédságában, szalma és szénaházak állnak, mind könnyű anyag, igazi elősegítője a veszély terjedésének. Ha a tűzoltóság nagyobb ügyességet nem fejt ki az oltásban, mint az előjáróság a község biztonságának elősegítésében a széna és szalma behordása által — az egész helység áldozatává lehetett volna a léngoknak. Így azonban, hála a tűzoltóság önfeláldozó fáradozásának, az ügyes vezetés érdeme a község jegyzőjéé, csak az egy ház égett le. Az oltásnál a lakosság apraja nagyja tevékeny részt vett.

A világ vége. Gyulán — mint onnan levelezőnk jelenti, — Tar Istvánnak kertjében almái másodszer adnak termést. Ez a népnel több rendbeli babonás jóvendőlésre ad okot. De a jóvendőlésekben bámulatos ellenmondás van, mert míg egy részük a világ végét hirdeti az almák kétszer terméséből, a másik rész megmarad a mellett, hogy jövőben Gyulán csupa ikrek fognak születni.

— Regény táviratokban. I. Kohn Mór táviratoz Budapestről Aradra a papájához: „Kérem beleegyezésedet eljegyzésemhez. Otvenerer. Mór.” II. Kohn visszatáviratoz: „Korona vagy forint?” III. válasz: „Forint. Mór.” IV. Erre sürgős távirat megy. „Aldásom.”

— Nagy birtokvétel. Springer József megvette a Füzés-Gyarmat határában levő Schwartz-féle birtokot egy millió kétszáz-ezer frtért. Az új tulajdonos ökörhizlaldát, mezőgazdasági szeszgyárat, sőt cukorgyárat is óhajtat birtokán felállítani.

— A szemüveg. Bálint apónak megromlék vala a szeme. A bibliát, pedig öregbetűs kincse volt es, már nem igen látta. Elhatározta hát otthon Gyorokon, hogy bejön Aradra s szemüveget vásárol magának, meg, hogy az anyjuknak is jusson valami, egy tulipantos nagy sötartót is vesz. A sötartóval hamar elkészült, megvásárolta a legszébbiket. Elmegy egy boltba, melyben szemüveg van egész rakás.

— Meginstálnám a ténsurat, adjon nekem egy pápaszemet.

— Milyent?

— Egy jót.

— Jó jó, de rövidlátó legyen?

— Dehogy, már mér lenne!

— Hát talán messzilátó.

— A se kell.

— Hát milyen legyen akkor?

— Hát, meginstálom, csak olyan kereszttűl látó.

— Az már más. Ez az ni.

És Bálint bácsi megelégedetten ment haza Gyorokra, vadonat új pápaszemével.

— A mezőhegyesi élővíz csatorna kiöntései tárgyában, a battonyai járási főszolgabíró által tett jelentés folytán, Arad megye alispánja felhívta a mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok igazgatóját, mint az élővíz csatorna engedélyesét, hogy a felmerült vízi bajok orvoslásáról a jelen esetben azonnal gon-

doskodják, jövőre nézve pedig a szükséges intézkedéseket már előre annyival inkább megtegye, mivel ellenesetben a viz jogi törvény értelmében a vizimű átalakításáról és az okozott, valamint okozandó károk megtérítéséről lesz kénytelen határozólag intézkedni.

— A mohácsi pénzhamisító banda. A mohácsi pénzhamisító ügyében a csendőrség egy újabb szövetséget fölfedezésével rendkívül fontos nyomokra akadt. Tegnap elfogta T a h y Márton mohácsi lakost, aki oly pénzhamisító-szövetségnek volt a vezére, a mely csak öt, tíz és ötven forintot hamisított. A hamisítványok annyira sikerültek, hogy csak néhány számjegy vastagabb volta különbözteti meg azokat a valódiaktól. A hamis pénzjegyeket nemcsak Temesvárott, Verseczen Pécsen és Mohácson bocsátották forgalomba, hanem külföldön is, nevezetesen Münchenben, Drezdában, Linzben és Bécsben. Legnagyobb biztonságban érezték magukat Bécsben, s ott értékesítették a legtöbb hamisítványt. Körner csendőrfőhadnagy, a ki az egész vizsgálatot vezeti, a nyomozást most újabb irányban folytatja. A vizsgálat befejezésére egyelőre semmi kilátás sincs, mert a hamisító szövetséget száiai nagyon messzire terjednek.

— Apróságok. Vigasztalás. — Láttad az én legújabb hódításomat? Ugy-e hogy remek egy szőke? Maga a megtévesztő tókély! Valld meg, hogy ily szép nőt még nem láttál soha.

— Valamivel kevesebb lelkesedés nem ártana, fiam. A te ideáloknak egészen feketék a fogai.

— Hát aztán! Hisz ismeretes dolog, hogy a szőkeknak nagyon jól áll a fekete. —

Francia-orosz barátság. Hogy mennyire szeretem az oroszokat? — mondá Calino ur klubjában — mondok erre önöknek egy meghatározó példát. A minap hazajövök és a feleségemnél egy urat találok olyan helyzetben, a melyet „minden kétséget kizáróan“ szokás nevezni. Pistolyt fogok és a bűnösökre akarom sütni, de ekkor feleségem, a ki ismeri hazafias érzelmeimet, fölkiált: „Még állj, boldogtalan, hisz ő orosz!“ S én eldobtam pistolyomat, megöleltem őket és szemrehányó hangon így szóltam feleségemhez: „Miért nem mondtad ezt mindjárt?“

— Követésre méltó példa. A nagybecskereki önkéntes tűzoltó-egyesületnek a napokban tartott választmányi ülése az éjjeli őrszolgálat rendezését is megnyitotta. Az eddigi gyakorlat megszüntetésével, mely szerint az egyesületi pénztár állott; fizetett két egyén teljesítette az őrszolgálatot, elhatározták, hogy ezentúl az egyesület minden egyes tagja tartozik kijelölés szerint éjjeli őrségen lenni, joguk van azonban a kijelölteknek az egyesületi pénztárba fejlenként fizetendő 50 krért magukat minden egyes esetben, az éjjeli szolgálat alól megváltva helyettesítést állítani. Tegnapelőtt este az egyesület elnöke R ó n a y Jenő főispán volt az, a ki az éjjeli szolgálat új rendjét megnyitotta. A kirendelt főispán esti 8 órakor beállított az őrségre, a hol az egész éjjelt töltötte. A hajnali órákban megkondult a vészharang, M a x i n o s e v Lázár Hertelendi-utozai házában tűz ütött ki, mely az 500 frt értékű épületet elhamvasztotta. Az őrségen levő főispán maga tette meg a kellő intézkedéseket a tűz keletkezésékor és nyomban a helyszínére sietett, a honnan csak a tűz elfojtása után tért vissza a laktanyába, s ott maga helyett egy koronán megváltott helyettesítést állítva lakására nyugalomra ment.

— Poste restante gyermek. A párisi postahivatalok egyike a napokban a következő mulatságos történet színhelye volt. A Voltaire-boulevardon levő postahivatal előtt egy délután egy bérkocsi állt meg. A kocsi leszállt és a kocsiából egy hét éves gyermeket emelve ki, azzal együtt beállított a hivatalba, s egyik hivatalnokhoz fordulva így szólt: „Mégbistak azzal, hogy ezt a gyermeket átadjam önnek; majd eljönne érte“, s mielőtt a hivatalnok bámulatából felocsudhatott volna, kisértett és elhajtott. A hivatalfőnök kénytelen volt a gyermeket kikérdezni, a ki aztán el-

mondta, hogy egy senki intézeiből hozta Párisba két apácza, s miután anyjának nem volt ideje arra, hogy az állomáson rá várakozzék, átadták a kocsiának. Egy óra múlva csakugyan megjelent a postahivatalban egy fiatal asszony, a ki a „poste restante“ gyermek után kérdezősködött. A hivatalnokok akadálytalanul kézbesítették neki a sajtáságos postaküldeményt. Hanem kérdés, mi lett volna akkor, ha a hivatalnokokat a „bélyegteien“ küldemény átadásáért megbüntették volna. Mintán a francia posta csomagokat nem szállít, s minden bérmentetlen küldeményt levélnek tekint, a mi 15 grammoként 80 centimes büntetést jelent — csinos kis összeget fizettek volna.

— Magyarfaló oláh pénztáros. Főhíborító jelenetnek volt a színhelye a napokban Versecz város egyik legelőkelőbb vendéglője. A vendéglőben, két dús gazdag torontáli nagybirtokos mulatott a késő éjjelutáni órákban. Ugyanabban a teremben, egy másik asztalnál néhány jómódu verseczi kereskedő pezsgőzött. A cigánylárda fölválva hozta a magyar és szerb nótákat. A mulatság békében folyt mindaddig, míg a nemrégiben alakult „Lucaferul“ nevű verseczi román takarékpénztár pénztárosa, M u r e s i a n u C. közhadseregbeli tartalékos főhadnagy katonai egyenruhában be nem lépett a terembe, a szerbek közéült és őket a magyar nóta és a mulató magyarok ellen föl nem tüzelte. Megjegyezzük itt, hogy az egyik mulató nagybirtokos maga is szerb nemzetiségű, a másik pedig örmény származású, de mindketten igaz magyaroknak vallják magukat. A két társaság a pénztáros bujtogatásaira szóváltásba elegyedett, a melynek a vége az lett, hogy az egyik földbirtokos párbajra hívta ki a pénztáros urat. A párbaj tegnap történt meg a honvédkaszárnyában s a derék főhadnagy ur hatalmas vágást kapott vállára a kitünően vivő földbirtokostól, a ki teljesen sértetlen maradt.

— Lelkifurdalás — részletekben. Wiesbadenben történt ez a nem mindennapi eset. Hónapokkal ezelőtt egy embertől valaki ellopott száz márkát. A károsult, aki hiába kereste a tolvajt, a napokban nagy meglepetésére a következő levelet kapta postán: „Igen tisztelt uram! En elloptam 100 márkáját. Egyszerre csak elővesz a lelkiismeret s furdalni kezd. Ennek folytán ime mellékelek levelemben 20 márkát. Mihelyt ismét lelki furdalásom támad, azonnal küldök önnek egy részletet.“

— Vérengző főhadnagy. Kinos feltűnést keltett a napokban Daruváron egy P e r k n o v s z k y nevű 78-ik gyalogezredbeli főhadnagy kegyetlenkedése. A főhadnagyot P a r a v i n a daruvári cipészhez szállásolták be. A cipész másnap hajnalban vásárra készült és áruinak a csomagolásával meglehetősen lármát csapott. A főhadnagy felébredt, kérdőre vonta a lármáért, és összeszidta. A békétüresből kihozott szállásadó gazda visszafelé, mire a főhadnagy berohant a szobájába kardjáért és a szerencsétlen cipészt a fejére mért három vágással a földre terítette. Paravina életéhez kevés a remény.

— Kiszúrt szemű püspök. Baltik Frigyes evangélikus püspök Liptó-Szent-Miklós-on barátságos érülettel van a magyarok iránt s a pánszláv tanítóit, papjait erélyesen utasítja hazafias munkálkodásra. Ezek most, azzal bosszulják meg magukat, hogy a püspök arcképét névtelen levelekben kiszúrt szemekkel küldik meg az egyházfőnöknek. Hír szerint Baltik már sok ilyen szemtelen küldeményt kapott.

— Mária Valéria főhercegné asszony és a bojár asszony. Mulatságos módon sült fel a napokban Ischiben egy gazdag bojár asszony. Sétaközben találkozott egy előtte ismeretlen fiatal hölgygyel, a ki egy kis leányt vezetett kezénél fogva. A dolyfős bojár asszonynak nagyon megtetszett a leányka egyszerű, de rendkívül izléses ruháskája, a mely nefelejtsekkel volt kibimezve, és udvarias szavakkal megkérdezte a gyermek anyját, hol vette leánya ruháját.

— Magam himeztem — felelte a fiatal anya, — szeretek az ilyesmivel bibelődni.

Erre a büszke román nő fenhéjazó mosolylyal ezt felelte:

— Meglehet, hogy ez megtörténhetik egy kis háztartásnál, de a kinek — mint nekem — folyton előkelő vendégeket kell fogadnia, nem marad ideje az ilyen újárspolgári örömeire!

A gyermek anyja csak mosolygott, de nem felelt semmit. A román nő tovább csevegett s egy sereg kérdést intézett az ismeretlen asszonyhoz, akinek végre is felelni kellett.

— Oh, olykor-olykor nekem is kell a szalóban forgolódnom. A papa, a király, néha megörvendeztet látogatásával, hogy unokáit megölelje s kivüle az uralkodóház több tagja is megszokott látogatni, de azért a reggeli órákban mégis van néhány percem, amikor kedves gyermekeim részére egy kis közimunkán dolgozhatom.

Igy szólt s némán meghajolva eltávozott, mielőtt a felült büszke bojár asszony meglepetéséből magához tért volna.

— Tirolli daltársulat Aradon. A Magyar Korona vendéglőben ezentúl naponta L u c k l J. társulata tart előadásokat. Az ügyes tirolli népénekeseket, kik Magyarország több városában nyerték már meg a közönség tetszését, valóban érdemes meghallgatni. Ki kellemes estét akar magának szerezni, ne mulassza el meglátogatni a nemzeti viseletükben fellepő énekeseket, s est annyival inkább meglehet, mert belépti díjat nem szednek.

— Elveszett egy alpaca ezüst dohányszelencze W. G. monogrammal a tegnapi nap folyamán a sétányban. A megtaláló kérefik azt Heidenreich Kálmánnak kezeihez juttatni.

— Pályázatok. A szikszói járásban utbiztosi áll. szept. 30. A veszprémi járásnál irnoki áll. 2 hét alatt. A nagyváradai pénzügyigazgatóság számvevő osztályánál számgyakornok jelölti áll. 2 hét alatt. M.-Sziget területén több ideiglenes állami végrehajtói áll. 2 hét alatt. A vukovári pénzügyigazgatóságnál fogalmazó-gyakornoki áll. szept. 30.

HYMEN.

Székely Lipót, kétégyházi kerületi állatorvos, szeptember 10-én vezeti oltárhoz a battonyei izr. templomban H e i m a n n Szi-doniát, H e i m a n n Miksa dombirtosibérlő leányát.

Jantyk Mihály, a gymajjárás szolgabírája eljegyezte özv. U h r i n Pálné endrödi földbirtokosnő szép és kedves leányát, G i z e l l á t.

GYÁSZROVAT.

Simay Ede †.

A megdöbbentő véget ért S i m a y Ede r.-kovács házi nagybirtokos haláláról — melyet már tegnap jelentettünk — a makói „Maros“ most érkezett száma ezeket írja:

Megrendítő gyász hírt hozott Makóra a táviró. Simay Ede kovács házi földbirtokos, szerdán reggel önkézével vetett véget életének.

Osszeszorult szívvel, tépelődve a végzett beláthatatlan utai felett, közöljük e borzasztó eseményt. Nem keressük mi volt Simay Ede családjának, ezt azok érzik legjobban, kik most tetemére bornlva az önfeláldozó családapát siratják benne.

Mi a megyei közélet nagy veszteségét gyászoljuk Simay Ede elhunytában. E téren is fáradhatlan és önfeláldozó vala. Soha a vármegye nemesszívűbb és ragaszkodóbb fiát nem fog gyászolni nálánál. A közélet mai feszült viszonyai között egyike volt azon keveseknek, kik még politikai ellenfeleiknek is szeretetét és tiszteletét bírták. Évek sora óta alelnöke volt a csanád megyei gazdasági egyesületnek s éppen az ideai nagygyűlésen pártkülömbőség nélkül ünnepezték az egyesület regenerációja miatt. E téren maradandó emléket hagy maga után, az önzetlenül dolgozó, munkálkodó, s a közérdeket mindenben előmozdító férfi emléket.

A csanád megyei gazdasági egyesület méltán gyászolhatja benne azon kiváló tagját és főtisztviselőjét, kinek a nevéhez csaknem a már-már bomló egylet újjáalapítása van fűződve. De kivette ő önzetlen részét minden

helyen, hová a közbizalom állította. Mint a megyei törvényhatósági és közigazgatási bizottság tagja, mint a battonyai kerület szabadelvű pártjának elnöke és vezére, mondhatni életének és tevékenységének jelentékeny részét a közügyek előmozdítására szentelte. Mint barát önfeláldozó, mint ellenfél nemesszívű.

Ilyen ember volt Simay Ede. Es hogy a sors nehéz küzdelmeiből mégis egy ilyen nemeseleki férfinak oly sok, nagyon sok jutott osztályrészül. . . Talán a végzet hátramaradt családjának, árváinak adja meg, a mit tőle érdemtellenül elvont. Isten nyugosztalja a nemes férfit, kinek emléke Csanádvarmegyében sokáig fog a derekák közt fennmaradni! . . .

Maxón megrendítő hatást idézett elő a gyász hír. A vármegye fekete lobogót tűzött ki, a csanádmezei gazdasági egyesület koszorút helyezett a ravatalra, s a temetésre sokan kiutaznak.

A tegnapi érkezett fővárosi és vidéki lapok a legkülönfélébb kommentárral kísérik Simay öngyilkosságát. A „Pesti Hírlap“ ezeket írja róla:

„Aradmegyében általános szenzációt keltett Simay Ede királyi tanácsos, nagybirtokos öngyilkossága. Simay szerdán korán reggel lőtte fölé magát, mezőkeresztes kastélyában. Sokáig vívódott a halállal, fölvetve a halotti szentségeket és fél egy órákig meghalt. Öngyilkosságának okát zilált anyagi viszonyaiban keresik, melyek most egyszerre napfényre kerültek, míg eddig senkinek sem jutott, hogy Simay, ki gazdag ember hírében állott és a megye közéletében előkelő szerepet játszott, anyagi zavarokkal küzdött. Simay névalírásával ellátva nagyösszegű váltók voltak Aradon, Szegeden és Battonyán elhelyezve. E váltók aláírása kétes és az öngyilkos föld-birtokos csak nemrég jelentette ki a főváros lapokban, hogy azokért a váltóért, melyek bátyja Simay Lukács nevével kerülnek forgalomba — fizetési kötelezettséget nem vállal. Erre egymást érték birtokán a végrehajtások. — Simay haladékot kért, mert egy rokonától várt segítséget. Nemsokára száz ezer forint értékű váltója került volna perlésre, melyeken a jótállók aláírásai valódiságát tagadásba vették. Csanádmegyében ezer hold saját földje, Szabolcsmegyében hat ezer hold bérlete volt Simaynak, ki mindig gavallérosan élt és sokat költött. Neje és két szép felnőtt leánya siratja az öngyilkos. A passzívák hírszerint megközelelték a milliót és a hiteltelzők csődöt akarnak kérni Simay hiteltelzőkaira.“

† Kornai Gizella. Egy 18 éves szép leány korai haláláról vettük mély megilletődéssel az alábbi gyászjelentést: Hirschl Zsigmond és neje született Steinitzer Regina mint nagyszüleji, Kornai Iona mint nővére, Steinitzer Chorin Matild mint nagynéje, Steinitzer Géza mint nagybátyja valamint összes rokonuk nevében mély fájdalommal jelentik forrón szeretett unoka, felejtéhetetlen nővér, unoka húguk és rokonuk Kornai Gizellának életének 18-ik évében, hosszú és fájdalmas betegsége után folyó hó 5-én este fél nyolc órákor következett halálát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 7-én délután 4 órákor fognak az öz-utoza 24. sz. házból a róm. kath. egyház szertartása szerint a köztemetőbe örök nyugalomra tételni, az egésztest szent mise áldozat pedig folyó hó 10-én délelőtt 8 órákor fog a P. P. Minorita templomban az urnak bemutatni. Mises részvét és koszorúk nem küldése tisztelettel kérettetik. Arad, 1894. szept. 6.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése.

— Szept. 6. —

Aradváros iskolaszéke tegnapi délután 4 órákor érdekes ülést tartott, a melyen Salacz Gyula polgármester kir. tanácsos elnöklése alatt jelen voltak Institoris Kálmán főjegyző, Schusztar Illés, Bing Vilmos, Rosen-

berg Sándor dr. Remetey F. Károly, Szathmáry János, Szöllösy Károly, Varjassy József, Jánossy Demjén dr., Keresztes Gyula dr., Szilágyi Ede dr., Tedeschy Viktor, Pollák Gyula dr., Millig József iskolafelügyelő, Szontagh Gyula, Marschall Lajos dr., Tarjányi Vilmos, Boros Vida, Nikodém János, Abrai Lajos, Kristyórá János, Nesnera Aladár, Fényes Dezső, Robitsek Agostor dr., Mülek Lajos dr., Kugler János, Heeger Ernő, Reicher Ferencz, Hász Sándor, Barabás Béla dr., Avarffy Ferencz dr. stb.

Elnöklő Salacz Gyula polgármester üdvözlővén a megjelenteket, az ülést megnyitja.

Millig József iskolafelügyelő előterjeszti Hacker Lázár és Vogl József aradi lakosoknak ama kérvényét, melyben fiaik után fennmaradt tandíjhátralék elengedését kérelmezik. Utóbbinak kérvényét véleményezés végett kiadták a főkapitánynak. Hacker fiának tandíjhátralékát elengedték.

Verner Sándor tandíjelengedés és könyvekkel való segítézésért folyamodott az iskolaszékhez. Az iskolaszék jelenleg eltérve a szabályoktól, helyt adott a kérvénynek. Ezután még több tandíjelengedés iránti kérvényt intézett el az iskolaszék.

Boros Janka templom-utcai elemi iskolai igazgatójának egészsége helyreállítására hat heti szabadságidőt engedélyeztek.

Ezután Mülek Lajos dr. tette le a fogaadalmat.

A próbaidőre meghívott tanítók, Keresz Károly, Pituk Béla, és Matuzik Márton állásaikban véglegesítve lettek.

A Hasszinger-utcai leányiskolához szükségelt tanítónői állást eddig Kertay Ilma töltötte be, kit az iskolaszék szinte véglegesített. A kaszautcai óvodához Welsz Lujzát hívták meg egy évi próbaidőre.

Millig József előterjeszti, hogy Roboz József, ki a budapesti dadogók tantolyamát fogja vezetni, szabadságoltatás iránt nyújtott be kérvényt.

Remetey F. Károly a megterhelt tanügyi budgetjére nem tartja lehetségesnek, hogy Robozt távolléte alatt is fizessék. Úgy véli, hogy a szabadságidőt csak azon esetben kell Roboznak megadni, ha ő maga helyett alkalmas egyént állít. Ha pedig az aradi süketnéma iskola nem életkérdés, úgy meg kell azt szüntetni.

Salacz Gyula polgármester felteszi a kérdést, fenntartsák-e a siketnéma iskolát. (Felkiáltások: Nem! Nem! El kell törölni!)

Abrai Lajos hozzájárul Remetey indítványához.

Boros Vida két részre osztja a kérdést: a szabadságoltatásra, s az iskola fenntartására, illetve eltörlésre. A kérdés eldöntését forcirozni lehet. Ha a szabadságidőt Roboz meg nem kapja, az iskolát fenn kell tartani, ha pedig megkapja azon esetben lehet annak beszüntetéséről beszélni.

Mülek Lajos dr. a megoldást egyszerűnek tartja. Az iskolaszék ne adja meg Roboz Józsefnek a szabadságot, s ez esetben ő kötelességének eleget kell hogy tegyen, illetve az aradi iskolát tovább kell hogy vezesse. Ha pedig Roboz nem jön, úgy az elnökség az iskola mikénti fenntartásáról tegyen előterjesztést az elnökségnek.

Institoris Kálmán és Heeger Ernő értelmileg Mülek mellett szólnak, csak nem oly merev formában.

Millig József jelenti, hogy Roboz előtte kijelentette, hogy szabadságának megnyerése esetén a fizetésre nem reflektál.

Salacz Gyula kéri kimondani, hogy az iskolát továbbra is fenntartani óhajtja, hogy Roboznak a szabadságidőt megadja, de alkalmas helyettét kér a minisztertől ezidőre.

Az iskolaszék Salacz Gyula indítványa után kimondta, hogy ajánlani fogja a közgyűlésnek a siketnéma iskola további fenntartását. Azonkívül, hogy Roboznak a szabadságidőt csak azon esetben adja meg, ha helyette alkalmas tanítót kap a minisztertől.

A polgármesternek a gájkülvárosi iskola feltöltésére, valamint az utjalepi iskola, s a kaszautcai óvoda beüvegeltetésére vonatkozó előterjesztését az iskolaszék tudomásul vette.

Sarlot Alajos szentpétertéri iskolaszol-

ga fizetésének 200 frtra való felemelését kérelmezte. Elutasították.

Az iskolaszék Steinitzer Jennyt szolgálati éveit után a második fizetési rangosztályba léptette elő.

Weber József, Fischer Antal, Brunsch Alajos, Balázs István és társai kérvényezték fizetésük szabályozását. A polgármester a kérvényeket egy bizottságnak óhajtja kiadni.

Institoris Kálmán azt tartja helyesnek, hogy a kérvényeket egyáltalán ne is tárgyalják, mert ha ezeket figyelembe veszik, úgy a jövőben hasonló kérvények egész sorozata fog az iskolaszék elé kerülni.

Keresztes Gyula a fizetésrendezést teljesen úgy tartja megoldhatónak, ha az általános rendezésnél felmerült apró vizsátságokat idővel kicsiszolják.

Az ügyet kiadják egy bizottságnak melynek tagja: Institoris Kálmán, Keresztes Gyula dr., Tarjányi Vilmos és Remetey F. Károly.

A polgári fiú iskolába — a tett előterjesztés szerint — beiratkozott 373 növendék; és pedig az I. osztályba 134, a II-ikba 102, a III-ikba 74, a IV-ikbe 68. Az első és második osztály parallelizását kimondták, a harmadik osztály nagyszámú növendékeit — Abrai Lajos, Fényes Dezső felszólalása daczára — egy osztályban fogják tanítani, mert az iskolaszék nagy többséggel ezt határozta.

A polgári leányiskola I. osztályában van 112 növendék, a II-ikban 56, a III-ikban 58, a IV-ikben 59. Az első osztályt párhuzamosítani fogják, épen úgy a negyedik osztályt is, (habár abba csak 59 növendék iratkozott be) mivel az iskolaszék többsége ezt így határozta.

Az iskolafelügyelő előterjesztése szerint a jövő évi iskolai budget körülbelül 88,000 forintra rug, melynek fedezete 6000 forint. A költségvetés némi módosítással elfogadtatott. Ezzel az ülés véget ért.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* Barna Izsó Hamburgban. Szép kitüntetés érte szintársulatunk derék karmesterét, a ki tudvalevőleg nemcsak az orchesterben páratlan a vidéken, hanem mint operetteszerző is jó nevet vívott már ki magának. Tegnapi hamburgi színház igazgatóságától nyert fels.ólitást, hogy szerződjék oda karmesternek igen előnyös feltételek mellett. — Együttal felszólították, hogy küldje be „Hussárosan“ című nagy sikerrel előadott darabját, mert le akarják fordítani német nyelvre a német színpadok számára.

* Szerkesztő változás. A mint debreczeni tudósítónk értesít, a „Debreczeni Hírlap“ szerkesztőségében közelebb változás áll be. Kátóna Imre a lap eddigi szerkesztője megvált a laptól és helyette Rudnyánszky Gyula ismert költő, primadonnák férje lesz a lap felelős szerkesztője.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A másodszer elítélt. Az aradi kir. törvényszék Dobestyan odvosi rablógyilkos ügyében másodszer hozott ítéletet tegnapi. Az első ítéletet ugyanis a kir. tábla feloldta. A tegnapi ítélet újlag 12 évi börtönrre mondta ki Dobestyan büntetését, melyből 8 hónapot vizsgálati fogságban kitöltöttek vettek.

§ Megölte az apját. Ardeleán Atyim bajai lakos ez év áprilisában összekapott atyjával. A veszekedés után az öreg Ardeleánt kint találták az udvaron, arozzal a földre bukva. Mikor bevitték a házba a keservesen nyöszörgő embert, mielőtt némi vallomást tehetett volna, meghalt. Az aradi kir. törvényszék előtte tegnapi Ardeleán Atyimot vádolták azzal, hogy ő ölte meg atyját, mivel előbb erős szivakodásban volt. A törvényszék vádlottat 4 esztendei börtönrre ítélte.

§ Czigány tolvajok. Szentleányfalván folyó évi július havában — mint annak idején meg is írtuk — ismeretlen tettesek három szentleányfalvi gazdánál betörték és három lovat és a hozzá tartozó hámat ellopták. A nyomozás kiderítette, hogy a tettesek Jerosszif Koszta, Rostás Petru és Barabás Bálint kóbor czigányok voltak kik tötököt be is ismerték. Az aradi kir. törvényszék

tegnap tartotta ez ügyben a végtárgyalást és a cigányokat egyenként egy év és 3 havi börtönre ítélte.

TÁVIRATOK.

Szllágyi állapota.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Szilágyi Dezső ministerről elterjesztett aggasztó hírek alaptalanok.

Mikó Árpád kerülete.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. távirata.) Udvarhelymegye új főispánjának, Mikó Árpádnak megüresedett kerületében, mint halljuk, Pulszky Agost közoktatásügyi államtitkárt akarják kandidálni. Ugron Gábor is keres magának jelöltet. A vállalkozási szellem híjában választása aligha nem ismét az állandóan bukdácsoló Györy Elekre fog esni.

Modern hivatalsszolgá.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Csado Sándor a Magyar Általános Takarékpénztár hivatalsszolgája 61000 frt értéket képviselő értékpapirokat elemelt. Letartóztatták, mely alkalommal 46000 frt értékű értékpapír már megkerült.

Halálos ítélet.

Pécs, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) A törvényszék háromnapos tárgyalás után kötél általi halálra ítélte Kalmár Katalint, ki nővérét, az egerszegi molnárnét, Ösz Mártonnét, Jakab József és Kiss János által megölette, hogy örökébe léphessen. Jakab Józsefet és Kiss Jánost, kik a meggyilkolttól 960 frtot elraboltak, életfogytiglan s illetőleg 15 évi fegyházra ítélték.

Felügetéssel fenyegetett város.

Mohács, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Tegnap este ismét gyújtogatással fenyegető levelet találtak városunkban. Ma reggel a Kontolányi-utczában egy sokácz nádasház kívülről égni kezdett, de jókor észrevették s eloltották. — Pont délben Gyorgyevits nádasfedelű háza gyuladt ki ismét, de azt is eloltották. A lakosság egészen meg van rémülve, mert a gyújtogatók ellen védekezni lehetetlen. Az emberek a mezei munkára nem mernek ki-menni, mert házaikat őrzik.

A német egyesületi törvény.

Berlin, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Mint jól értesült körökben hírlík, az egyesületi törvény revisiója mindenképp csak Poroszországra fog szorítkozni és leginkább a nyilvános gyülekezések szigorubb ellenőrzését célozza. A novella már megfontolás tárgyát képezi.

Anarchisták.

Brüsszel, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) A rendőrség több anarchistát, kik a legutóbbi napokban a szénbányák munká-sait izgatni kezdték, a határra vitette.

Stambulow a bíróság előtt.

Sófia, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Stambulowot mára a vizsgálóbíróság elé idézték azokért a sértő nyilatkozatokért, melyeket a külföldi lapok tudósítóinak mondott Ferdinánd bolgár fejedelemről.

Stambulow minden vonakodás nélkül megjelent. Vele együtt megjelent nyolcz barátja, arannyal tömött zacskókat hozván magukkal arra az esetre, ha netalán biztosítékot kellene letenni Stambulowért,

hogyan így kikerüljék annak esetleges letartóztatását.

A bíróság azon kérdést intézte Stambulowhoz: tette-e tényleg az inkriminált nyilatkozatokat?

Stambulow válasza ez volt:

— Nem tartozom önnek felelni bíróság!

A bíróság 35,000 franknyi óvadékot követelt, mit azonnal letettek. Stambulow barátainál 100,000 frank volt, a mely valószínűleg Stambulow pénze, miután a többi nyolcz szegény ember.

A feltűnés városszerte rendkívüli. Az egész város csupa izgatottság. A kihallgatás alatt nagy tömeg gyűlt össze a bíróság épülete előtt fenyegető hangulatban.

A bíróság 30 lovas rendőrrel kísértette hasa Stambulowot. Stambulow és kíséretének kocsijait a felingerült tömeg kövekkel megdobálta.

Sófia, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Stambulowot a tömeg üldözöbe vette, és többen fleugrottak kocsijára. Stambulow egy bottal karjára erős ütést kapott. Azt mondják, hogy a rendőrség akarattal nem lépett közbe. Stambulow kijelentette miszerint tudja, hogy ellenfelei nem pihennek addig, míg ötlet börtönre nem vetik.

Fordulat a Csebinacz-ügyben.

Róma, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) A Csebinacz-ügyben szenzációs fordulat állott be. Tegnap este a radikálisok négy vezérét: Stanoevicsot, Tomicsot, Ruzicsot és Novakovicst elfogták. Tausanovicst volt miniszter ellen is ki volt adva az elfogatói parancs, ki ez időszertint egy magyar furdón nyaral.

Villámütött léghajósok.

London, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Mialatt az aldershorti katonai táborban a »Ballon Captive« a Connaught herczeg és herczegnő jelenlétében felemelkedett, nagy zivatar keletkezett, s a villám becsapott a léggömbbe, mire az rémitő durrandással szétpattant. A léghajó személyzetét képező négy katonát szintén lesújtotta a villám, a szerencsétlenek súlyos sérüléseket szenvedtek.

A szultán a szeszes italok ellen.

Konstantinápoly, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) A szultán meghagyásából a pénzügyminiszteriumban szaktanácskoz-mány ült össze, mely a felett tanácskozik, miképp lehetne az egészségre veszélyes szeszes italok behozatalát meggátolni.

A japán-kínai háború.

Sanfrancisko, szept. 6. (Saj. tud. táv.) A japánok egy kisebb kínai hadosztályt csaknem teljesen elpusztítottak. Később a kínaiak a japánokat Okna közelébe csalták, hol felrobbantották őket 500 japán meghalt, s a robbanás folytán támadt zavarban a kínai utócsapat a japánokat teljesen szétverte.

KÖZGAZDASÁG.

— Az 1889. évi 3%-os földhitelsorsjegyek húzásán Bécsben az 50.000 frtos főnyeremény a 7655 sor. 41 sz. sorsjegyre esett. Nyertek ezenfelül: 2000 frtot a 1105 sor. 93 sz.; 1000—1000 frtot a 1924 sor. 12. sz., a 2819 sor. 16 sz. és 200—200 frtot a 1840 sor. 11 sz., 1895 sor. 18 sz., 1491 sor. 14., 1875 sor. 30., 3017 sor. 2 sz., 3052 sor. 44 sz., 4980 sor. 4 sz. 4018 sor. 30 sz., 5761 sor. 28 sz. és 6896 sor. 40 sz. sorsjegyek.

— Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok. 1894. évi szept. hó 5-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz

(páronként 400 kg. felüli súlyban) 41.5—42. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 41.5—42. krig. Fiala nehéz (pkin. 320 kg. felüli súlyban) 43.—43.5 krig. Fiala közép (pkin. 251—320 kg. súlyban) 43.5—44. krig. Fiala könnyű (pkin. 250 kg. terjedő súlyban) 45.5—46. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg. felüli súlyban) 42.—42.5 krig. — Közép (pkin. 220—280 kg. súlyban) 42.5—43. krig. — Könnyű (pkin. 220 kg. terjedő súlyban) 44.—45. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkin. 260 kg. felüli súlyban) 43.—43.5 krig. Közép (páronként 220—260 kg. súlyban) 43.—43.5 krig. — Könnyű (páronként 220 kg. terjedő súlyban) 42.5—44. krig. Sertés létszám 1894. szept. hó 3-án volt készlet 187,015 darab. 1894. szeptemb. hó 4-én felhajtott: 8356 drb. 1894. szept. 5-én elszállított: 1646 drb. 1894. szept. 5-én maradt készletben 188,825 drb. — A hizott sertés üzletirányzata: Csendes.

Szeszüzlet.

— Szeptember 6. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 54.—, kicsinyben 54.50 hordó nélkül per 100 liter % beábrtva 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsede.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósítása. —
Budapest, szeptember 6. d. u. 5 óra.

F. a. j.		Irányat	100 kg. ár	frttól	frtíg
Buza bászai	uj.		6.35	6.60	
Buza tiszavidéki			6.40	6.65	
Buza pestvidéki			6.35	6.60	
Buza fejérmegyei			6.35	6.60	
Buza bácskai			6.45	6.65	
Rozs uj, I-ső rendű			5.10	5.15	
Rozs uj, II-od rendű			5.—	5.05	
Arpa takarmány			5.60	5.95	
Arpa égetni való			6.25	7.10	
Arpa sörfőzdei			7.20	8.40	
Zab			5.90	6.35	
Tengeri bászai					
Tengeri másnemű			5.80	5.90	
Káposzta-repeze bászai			9.—	9.50	
Köles					
Buza szept.-okt.			6.37	6.39	
Buza márc.-ápr.			6.84	6.88	
Buza máj.-jun.					
Rozs szept.-okt.			5.17	5.19	
Tengeri jul.-aug.					
Tengeri aug.-szept.					
Tengeri októberre			5.80	5.82	
Zab márc.-ápr.			6.05	6.07	
Zab szept.-okt.			5.10	5.72	
Káposzta-repeze aug.-szept. 1894.			9.80	9.90	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktözsden.

Budapest, 1894. szeptember 6.

Magyar aranyáradék 4%	121.85
Magyar koronáradék 4%	96.40
Magyar arany 4 1/2%	125.50
Magyar ezüst 4 1/2%	102.—
Magyar keleti vasút 1876.	124.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyereséj-sorsjegy kölcsön	152.25

VIZJELZÉS.

1894. évi szeptember hó 6-án reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérésén.

Észlelési állomás	Hőmérsék. °C	Időjárás	Vízállás	
			estimétr.	estimétr.
Branyicska	+ 17°	borult	—	48
Arad	+ 18°	felhős	—	145
Makó	+ 20°	derült	—	48
Szeged	+ 18°	felhős	—	58
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1894. szeptember 6.

A m. kir. felyammérési hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 6. —

Fehér Kereszt szálloda: Wagner Károly mérnök, T. Kanizsa. Telléry József városi főjegyző, N.-Szt.-Miklós. Hirschler Mór kereskedő, Pozsony. Berkovits Dezső szabó, Budapest. Weisz Emil kereskedő, Budapest. Konrád György kereskedő, Szeged. Guttmann M. kereskedő, Budapest.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

M. kir. államvasutak.

72651/94.

3-3

Pályázati hirdetmény.

I., II. és III. rendű vasutakhoz való talpfák és váltótalpfák szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak céljaira a közlebbi években még szükséges I., II. és III. rangú talpfák és váltótalpfák szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

Az évenként szállítandó mennyiségek a következő táblázatban vannak kitüntetve:

A talpfa			Egység	Szükséges		
megnevezése	neme	hossza cm.		1895	1896	1897
I. rangú talpfa	tölgy-	270	drb.	288000	180000	180000
		250	"	107000	588000	788000
II. rangú talpfa	bükk-	220	"	156000	237000	312000
III. rangú talpfa	esetleg	170	"	—	5000	5000
Váltó és külön talpfák	fenyőfa	megr. szerint	köbm.	1300	1700	3700

Kedvező árak elérése esetén a szükséglet 3, esetleg 5 évig terjedő időtartamra biztosított, ennél fogva az ajánlattevők felkéretnek, hogy ajánlataikban az árak mellett az évek számát is kitegyék, melyre ajánlanak.

Az I., II. és III. ad rangú talpfák ajánlhatók tölgy vagy bükkfából, de ajánlhatók lucz-erdei, szurkos és vörös fenyőfából is. A bükkfából továbbá a lucz-, erdei, szurkos- és vörösfenyőfából készült talpfák ajánlhatók telítetlen vagy telített állapotban. A telített állapotban felajánlott talpfáknál a telítési mód az ajánlatban pontosan körülírandó. Ugyazintén határozottan kitéendő az ajánlatban az is, hogy az ajánlott talpfa milyen fából való. A váltó és külön talpfák csak tölgyfából készíthetők.

A szállítás a 129381/91. sz. általános, továbbá a tölgytalpfák nemkülönböztető váltó és külön talpfákra vonatkozó 21987/82. sz. hétféle különleges, a bükkfalpfák készítésére és szállítására vonatkozó 21987/92. sz. és végre a fenyőtalpfák készítésére és szállítására vonatkozó 76013/94. sz. különleges feltételek értelmében eszközölendő.

A talpfákat usztatott fából készíteni nem szabad, ugyazintén meg nem engedtetik, hogy azok víz-csuszadákon szállítottassanak.

A 270 cm. hosszú talpfa összes mennyisége kizárólag közbenső talpfa legyen; ellenben a 250 cm. hosszúságú elsőrangú talpfákból 15% ütközési és 85% közbenső, a II. rangú talpfákból 35% ütközési és 65% közbenső, a III. rangúkból pedig 25% ütközési és 75% közbenső talpfa szállítandó.

Az idézett szállítási feltételek és a váltó és különfalpfákra vonatkozó méretjegyzék a pályázati határidőig naponként a hivatalos órákban az anyag- és leltárbeszerzési szakosztálynál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43.) azonkívül pedig valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthetők, vagy a vételár lefizetése, illetve beküldése mellett a m. kir. államvasutak nyomtatványtárából megszereshetők.

Az általános feltételek egy példánya 25 kr, a különleges feltételek 1-1 példánya pedig 15 krajczár.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy ezen szállítási feltételeket jól ismeri, és azokat, a mennyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmében elfogadja.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azon jogot, hogy a szállításra szerződésileg átengedendő közönséges váltó és külön talpfák évenkénti mennyiségét minden esetben a szükséglethez képest 25% erejéig fel- emelhesse vagy leszállíthassa.

Az egy-egy évben tényleg szükséges és fenti határok közt változható mennyiség szállítóval a megelőző év utolsó negyedében fog közöltetni.

Az egy-egy évben tényleg szükséges és szállítandó váltó és külön talpfa mennyiség szállítóval szintén a megelőző év utolsó negyedében a méretek pontos kitüntetése mellett fog közöltetni.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja azonban magának a jogot, hogy az 1-1 évre megrendelt váltó és külön talpfa mennyiségén felül az illő szállítási év folyamán a megrendelt mennyiség 10%-a erejéig még pótmeg-

rendelést is tehessen, s tartozik szállító ezen pótmegrendeléseknek is eleget tenni, s ahhoz szükséges fát készletbe tartani.

Az évenként megrendelt talpfák az illető év február hó 1-től szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

Az évenként megrendelt váltó és külön talpfák összes mennyisége a szállítási év június hava végéig, az évközben esetleg történő pótmegrendelések pedig hat heti határidőben szállítandók be. Itt különösen megjegyeztetik, hogy az első rangú váltó és külön talpfáknak csak mintegy egytized része szállítható tompított éllel, az első rangú váltó és külön talpfák többi, mintegy 9 tized részének, nemkülönböztető a II. od és III. ad rangúváltótalpfáknak ép élüknek kell lenniük, továbbá, hogy a tompított éllel szállítható talpfák közül azok, melyek tényleg tompított éllel szállíthatók és átvehetőek találtatnak, azak köbtartalma mint ferdény fog kiszámíthatni és fizettetni.

A szállítás a m. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközölendő, s a beszállítási helyek, vaia mint hogy az ajánlott anyag belföldi vagy külföldi származása-e, az ajánlatban határozottan kitéendő.

Ugyazintén az erdők, melyekben a talpfák vágatni, illetve készíttetni fognak, az ajánlatban minden kétséget kizáróan megnevezendők.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a szállítást nyert vállalkozóval szemben fenntartja magának a jogot, mikép ellenőrizhesse, hogy a talpfa és váltótalpfa származása és készítése megfelel-e az ajánlatban megígért, illetve a szerződésben elvállalt kötelezettségeknek.

Ha szállító, — a mennyiben belföldi származása és belföldön készített anyag szállítását vállalja el, — az anyag készítésére, illetve származására nézve vállalt kötelezettségének meg nem felelne, ez esetben szállító minden körülmények között köteles nem a belföldön készített és nem belföldről szállított áru szerződés szerű árának husz (20) százalékát kötbérképen fizetni és ezen felül jogában áll a m. kir. államvasutak igazgatóságának saját választása szerint vagy szerződés teljesítését, vagy a teljesítés helyett a szerződést megszüntetnek jelenteni ki, s annak megszegése okából kártérítést követelni és a szállítás tárgyát képező árukat szállító terhére és veszélyére máshol bármely áron beszerezni.

Mindazon czégek, melyek eddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, ajánlatukhoz szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak csatolni.

Az ajánlatok 1894. évi szeptember hó 7-én déli 12 óráig az anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál benyújtandók vagy oda posta útján dendők.

Az ajánlatok 50 kros magyar bélyeggel el- látandók, bepecsételendők és külczimnek: «Ajánlat talpfákra 72651/94. számhoz» irandó.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben vagy általi letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert letéti jegy azonban az ajánlatához nem csatolandó.

Az árak a talpfákra nézve darabonként, a váltó és külön talpfákra nézve pedig köbméterenként és pedig minden osztályu (rangú talp- fára nézve külön-külön számokkal és betűkkel kiírva teendő ki.

Ütközési talpfák helyett közbensők el nem fogadtatnak.

Mindegyik ajánlattevő az a felett hozandó határozatig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatik, a szerződés megkötéséig kö- telezettségben (szóban) maradni köteles.

Bármily mennyiségre lehet ajánlatot tenni.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, nemkülönböztető, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek vagy pótlólag vagy táviratilag tételnek, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz be nem tétett, figyelembe vételre nem számíthatnak.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az aján- lók között, tekintet nélkül az ajánlat fel- tételeire, szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész- mennyiség szállítását is átengedhesse, oly for- mán, hogy ajánlattevők az ily részből szállítást is elfogadni köteleztetnek, ha csak ajánlatukban

világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre, hogy a cél elérésére másféle intéz- kedéseket is tehessen.

Budapest, 1894. évi július hóban.

Az igazgatóság.

804/1894. gazd. sz.

3-3.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vá- ros tulajdonát képező versenytér 33⁸⁰⁸/₁₁₀₀ h. területnek f. évi okt. 1-től számítandó 3 vagy több évre való bérbeadása iránt folyó év szeptember hó 10-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár holdanként évi 20 frt 30 kr haszonbér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli ár- verés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanács- nok urnál az árverést megelőzőleg is megtekin- hetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,
aljegyző.

Legbiztosabb óvszer a ko- lera, hagymáz és egyéb fertőző betegségekben!

Tökéletes fertőtlenítés!
Teljesen szagtalan!

Önműködő tözeggőzölő-closetek.
Belföldi és külföldi szabadal- mak! Szobai árnyékszék- ek mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszék- berendezések, kórhá- zak, laktanyák, is- kolák, iparvállalat- tok, szállodák, stb. részére.
747. 3-6.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözeggőzölő! Tözeg- alom! Mindennemű tözeggőzöltő nagy raktára. Az országos közegészségügyi tanács ál- tal többszörösen ajánlva!!

Különlegesség:
emberi és városi hulladékok ipari és gaz- dasági értékesítése. Város tisztítási és el- fuvarozási vállalatok szervezése. Mütrágya- gyártás. Részletes tervekkel, költségvetések- kel és eredeti bizonyítványokkal szívesen szolgál
az igazgatóság.

Magyar Tözeg- és Mütrágya- ipari Póztársaság
Igazgatóság: Budapest, IV., Városházatero. (Harszbazár.)

805 | 1894. gazd. sz.

2-3

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a városi szin és bérház II. emeletén levő 5 utcai szobából s mellékhelyiségekből álló lakásnak folyó évi november 1-étől számítandó 3 vagy több évre való bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 10-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 520 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli ár- verés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mel- lékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső
aljegyző.

Hirdetmény.

Weisz Dávid magánzálogüzletében 1891. évi június hó 4-én megtartott árverésen befolyt feleslegekből még a következő összegek tartatnak nyilván Arad sz. kir. város pénztárában.

zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg
27294	08	46861	27	15448	02	21714	05
29296	02	46863	04	15755	17	21733	04
30237	08	46870	14	15779	02	21759	07
32624	250	79674	14	15815	42	21787	02
35365	07	80610	02	15839	02	21807	02
35567	08	86218	32	15840	08	21826	02
37329	04	89240	50	15944	09	21852	03
18006	02	91510	03	15945	01	21863	13
40100	135	95682	30	15948	02	21865	35
40102	16	95731	08	19951	10	21874	04
40346	11	95971	02	20433	02	21880	08
40406	04	96671	14	20609	14	21926	40
40478	13	96709	02	20625	26	21947	22
40502	33	96717	42	20640	15	21986	12
40920	23	97036	24	20727	30	21989	04
42970	14	1579	02	20958	02	22032	40
43519	07	1756	77	20986	14	22105	22
43641	112	2071	28	21046	14	22116	02
43655	02	2138	22	21063	14	22117	05
43693	07	2407	12	21079	08	22136	70
43794	440	2567	09	21086	10	22150	03
44367	23	2593	41	21096	08	22157	05
44927	20	2604	02	21101	04	22218	20
45330	30	2728	27	21136	10	22239	02
45527	02	3105	26	21151	44	22272	02
45620	02	8063	10	21156	04	22284	03
45994	11	8281	02	21195	14	22384	32
46004	03	8333	02	21200	10	22402	02
46054	03	8750	12	21269	02	22423	08
46191	23	8792	07	21313	12	22435	05
46337	02	9068	82	21367	18	22465	04
46410	250	9552	15	21430	08	22483	05
46435	03	9613	03	21458	23	22437	18
46456	02	9964	92	21468	30	22527	09
46470	48	10044	64	21488	65	22577	05
46582	24	14419	13	21512	24	22607	08
46585	88	14671	34	21515	28	22611	19
46589	09	14696	07	21528	16	22631	38
46601	19	14793	12	21544	18	22636	08
46629	83	14833	06	21545	05	22670	02
46781	43	15123	18	21574	07	22722	02
46782	197	15160	02	21585	03	22785	02
46816	15	15252	03	21599	10	22876	02
46839	05	15306	28	21615	33	22945	14
46841	53	15363	68	21712	25		

Miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy ha a fenti összegek felvétele véget ért folyó évi szeptember hó 8-ig nem jelentkeznek úgy ezek mint elévültek a városi pénztár által bevételzetni fognak s az ipariskolaalap javára fordítatnak.

Arad, 1894 évi augusztus hó 23-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

2747/891 k. h.

2-3.

Hirdetmény.

Weisz Dávid magánzálogüzletében 1891. évi március 5-én megtartott árverésen befolyt feleslegekből még a következő összegek tartatnak nyilván Arad sz. kir. város pénztárában.

zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg	zálog-bárca szám	összeg
25816	2	68939	3	2015	20	14740	37
27573	7	75778	43	2267	136	14767	28
28117	3	78004	3	2496	3	14798	8
32405	8	80345	14	2598	3	14846	47
35062	13	80547	18	2756	8	14858	8
35468	467	85570	2	2892	6	14877	45
35501	5	86237	22	4277	27	14896	4
35552	33	86349	8	6065	13	14909	9
37724	16	86385	28	6187	2	15053	2
37859	2	86849	2	6869	27	15106	6
40149	34	87059	2	7592	22	15128	7
40399	38	91018	18	8136	46	15130	16
40619	3	91475	44	8210	41	15131	2
40666	33	91514	45	8443	18	15218	38
40697	37	94014	37	8485	30	15302	13
40757	4	94734	12	8646	38	15323	173
40908	25	94843	23	8811	33	15394	2
40965	9	95506	30	9073	34	15407	43
41590	7	95593	37	9192	8	15454	18
41915	23	96384	26	9308	48	15455	22
41942	8	96013	34	9441	13	15473	33
43042	17	96128	2	9687	7	15568	4
43158	33	96277	19	9792	30	15597	8
43212	17	96465	36	9907	14	15626	2
43375	2	96790	9	9952	33	15671	19
43396	34	96872	31	10399	3	15683	20
43401	7	34	14	12784	4	15760	3
43459	13	456	34	13689	34	15805	17
43495	8	1154	32	14438	32	15824	3
43568	15	1372	42	14471	46	15903	30
43572	19	1396	31	14480	22	15963	10
43688	4	1446	2	14565	7	15980	30
43719	40	1487	41	14617	3	16011	4
43786	35	1498	44	14647	7	16057	28
43799	7	1649	3	14681	52	16110	2
43839	16	1720	12	14687	40	16119	17
43985	7	1873	46	14729	22	16157	3
62141	8	1981	8	14739	40	16220	18

Miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy ha a fenti összegek felvétele véget ért folyó évi szeptember hó 8-ig nem jelentkeznek úgy ezek mint elévültek a városi pénztár által bevételzetni fognak s az ipariskolaalap javára fordítatnak.

Arad 1894 évi augusztus hó 22-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

44033. s.

1-3.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzlet-szabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó kiváltatlan szállítványok nyilvános elárverezése Győr állomásunkon folyó évi szeptember hó 11-én d. e. 9 órától kezdve tartatik meg, mely árverésre a t. cz. közönség ezennel meghívatik.

Budapest, 1894. augusztus hó 21-én.

Az üzletvezetőség.

828 | 894. gazd. sz.

1-3

Árlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1895-ben szükséges fertőtlenítő szereknek szállítása iránt f. évi szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár az árjegyzék szerint.

Bánompénzül leteendő 50 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

824 | 894. gazd. sz.

1-3

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város által 1895-ben szükséges lámpa-olajnak és stearin gyertyának szállítása iránt folyó év szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ára 1 kilogramm legjobb minőségű lámpa-olajnak 41 kr, 1 kgr. I. rendű gyertyának (500 grammos csomagokban) 73 kr.

Bánompénzül leteendő 50 forint készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi szeptember hó 3-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

Utolsó Lembergi
hónap kiállítási

Sorsjegyek à 1 frt.

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank”-nál és Wallfisch Armin pénzváltó-üzletében.

781. 1-17.